

Thijs Ornstein komt met politiek testament

Afscheid bij een aangekondigde dood

Hij spoorde bauxiet op in Suriname, vond diamantvelden en robijnen in Afrika en was raadslid in Utrecht voor de VVD. En nu zit de dood hem op de hielen. De gepensioneerde veldgeoloog Thijs Ornstein (71) heeft kanker en niet lang meer te leven. Hij wil voor dit gedwongen vertrek nog één keer een gesprek met de krant. Want hij die gaat sterven, groet u.

UTRECHT
Door Ton van den Berg

PASPOORT

Een witte Mozart-pruik is besteld, voor als hij vanwege de chemokuren kaal wordt. „Met die pruik ben ik sprekend mijn goede vriend, maar nogal rechtse bal, en daarom is het goed dat hij uit de VVD is gestapt, Geert Wilders. Dan kunnen zij die hem bedreigen, mij te pakken nemen. Voor mij maakt het toch niets uit. Ik sta toch al op de lijst te gaan.”

Morbide humor. Het is Thijs Ornsteins uitlaatklep. Over zijn laatste rustplaats: de joodse begraafplaats aan het Zandpad, vlak bij de prostituties in hun woonboten op de Vecht, zegt hij: „Een prima plek. Dan kan ik daar bij de meisen nog eens een leuke wandeling maken.”

Hij wordt er begraven bij zijn vader, de fysicus en hoogleraar aan de Universiteit Utrecht Leonard Salomon Ornstein, die in 1941 overleed. Want de dood heeft zich bij Thijs Ornstein aangekondigd. Een paar maanden geleden werd er longkanker geconstateerd en zou hij nog veertien dagen te leven hebben. Dit bleek wat voorbarig, maar de voormalige veldgeoloog, oud-directeur van Akzo Nobel en politicus weet dat het uitstel geen afstel is. Tien kilo magerder inmiddels heeft hij desondanks de strijd aangeboden met de dood. Misschien is er met de chemokuren nog meer uitstel te krijgen.

Maar ondertussen bereidt hij zich ook voor op zijn afscheid. „Je moet de zaken goed afronden,” vindt hij. Daarom geeft de VVD'er vanuit zijn stoel in zijn woning aan het Dimplein nog één keer zijn mening over de politiek in Utrecht. Het begint meteen stellig: „De gemeenteraad is zwak en het college is sterk! Spekman is een stevige wethouder, Van Zanen een

Naam: Thijs Ornstein.
Geboren: 4 februari 1933 in Utrecht.
Huwelijkse staat: gehuwd met Anna Lambrechtsen, drie kinderen.
Opleiding: Barlaeus Gymnasium, Amsterdam; studie geologie aan Universiteit Amsterdam.
Werk: 1960-1964: veldgeoloog in Suriname, spoorde bauxiet op in Bakhuisgebergte.
1964-1969: geoloog in Tanzania (ontdekker diamantvelden), Kenia en Guinee.
1969-1995: diverse functies bij Akzo Nobel waaronder directeur Akzo-holding in Brazilië. In 1995 gepensionerd.
Vrijwilligerswerk: ontwikkelingshulp door sinds 2000 diverse kleine mijnbouwondernemingen in Brazilië en Indonesië op te richten.
Adviseur geologie voor republiek Somalië.
Medeoprichter en curator Artis Geologisch Museum.
Vice-voorzitter Maatschappij voor Wetenschappelijk Onderzoek in de Tropen-Treub Maatschappij.
Lid commissie van aanbeveling stichting Sabanapati, instituut voor Afro-Surinaamse Marron cultuur.
Bestuurslid stichting Merkaz voor restauratie voormalig Centraal Israëlitisch Weeshuis in Utrecht.
Politieke loopbaan: 1996: voorzitter werkgroep ouderenbeleid VVD.
1998-2000: VVD-raadslid in Utrecht.
Onderscheidingen: de Gaanman Matodja Daa van de Ndyuka Marrons in Suriname; 2004: benoeming tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

de collegepartijen is hij niet onder de indruk. Rob Kok, Vincent Dalmeijn en Jan Scheffer van Leefbaar Utrecht, oké. Maar dat was het dan. Ook weinig positiefs over zijn eigen partij, de VVD. „Halbe Zijlstra is een goede kerel, maar politiek is hij nog lang niet op het niveau van zijn voorganger Van den Bosch.” Tussen 1998 en eind 2000 was Ornstein zelf een opvallend raads-

degelijke bestuurder, net als Verhulst, die ook slim is. En Yet van den Bergh heb ik een steeds betere bestuurder zien worden. Ik heb respect voor haar.” Maar de gemeenteraad, die kan bij Ornstein weinig goeds doen. Voor enkele leden van de oppositiepartijen GroenLinks en Socialistische Partij kan hij de handen nog op elkaar krijgen, maar van

Thijs Ornstein in zijn achtertuin vlak onder zijn geliefde Domentoren.

Foto UN/AC - Annette Vlug

boogcoalitie van GroenLinks, PvdA, CDA, VVD en D66, die als blok werd gevormd tegen het aanstormende Leefbaar Utrecht met Henk Westbroek aan het roer.

„Bij een verkiezingsbijeenkomst in 1998 stond Westbroek tegen me te schreeuwen en ik schreeuwde terug. Iedereen dacht dat ik gek was geworden,

maar ik wilde Westbroek, net zoals hij mij, aftroeven. Omdat we beiden zagen dat het zo niet kon, dat geschreeuw, zijn we na afloop de kroeg in gegaan en goed

dronken geworden. We zijn daar vrienden geworden. Ik heb bewondering voor Henk. Hij is diepvoelend, aardig en humoristisch. Hij is geen proleet, maar wel een

echte proletariër, een jongen van het volk die aanvoelt wat er speelt. Daarom denk ik dat hij, als hij een goede groep adviseurs om zich heen krijgt, een goede burgemeester is voor Utrecht. Maar hij moet het niet samen met Broos Schnetz doen, waarover nu gesproken wordt. Schnetz is geen type-burgervader. Die mist de nodige zelfkritiek, net als die andere zogenaamde kandidaat: Bernard Tomlow, die rechtse rukker. Een rukker, ja. Omdat hij vroeger een linkse advocaat was die later een behoorlijke ruk naar rechts heeft gemaakt.” Het gekozen burgemeesterschap in 2006. Het is

„Het was even wennen met Annie, maar ze is een echte down-to-earth burgermoeder geworden. Een nuchtere bestuurder, die Utrecht als vierde stad in het land redelijk op de rails houdt. Maar de kans dat ze echt kandidaat wordt, is niet groot. Er komt over twee jaar weer een linkse regering, let maar op, en dan is Annie zeker ministeriële of krijgt ze een hoge post als ambtenaar.” Een linkse en rechtse liberaal, zo omschrijft Ornstein zichzelf. Zijn jeugd vriend Frits Bolkestein haalde hem eind jaren negentig over lid te worden van de VVD. Toen hij Bolkestein liet weten dat er een liberale ouderenpartij nodig was, kreeg hij bij de VVD de functie van voorzitter van een ouderrencommissie. Hij werd 'ingepakt', herinnert Ornstein zich. Alle voorstellen die de commissie

deden, gingen in een VVD-lade. „Toen had ik het wel gehad met de landelijke politiek en Den Haag,” broemt Ornstein. Maar lokaal, dicht bij de mensen, wilde ik graag iets doen. Ik vond dat de politiek veel te weinig deed voor de integratie van allochtonen. Maar in het stadhuis kwam ik in commissies terecht die allemaal nota's bespraken, maar waar nog nooit iemand een allichtoon had gesproken. Het was frustrerend en ik ben eruit gestapt.” Hij ging ruimtelijke ordening doen. Maar ook daarin vond hij weinig bevrediging. „Het bleek dat het akeleige masterplan van

stedenbouwkundige Riek Bakker voor Leidsche Rijn onwrikbaar vastlag. Het betekende dat Utrecht een move westwaarts maakte. We hadden richting het zuiden Nieuwegein en Bunnik moeten annexeren, dat is veel logischer. Nu moeten een oude en nieuwe stad op een onmogelijke manier aan elkaar worden gekoppeld. Had er dan een dubbelstad van gemaakt, met een eigen, volwaardig centrum voor Leidsche Rijn.”

Ornstein kijkt in zijn papieren. Het gesprek is degelijk voorbereid. Zijn financieel onderbouwde plan voor de herbouw van het ingestorte deel van de Domentoren, met ruimte voor een stadsmuseum en daarboven woningen, ligt bij de VVD. „Maar die doen er nog maar weinig mee,” zegt hij teleurgesteld. Opgemerkt wil hij ook nog hebben wat hem aan het hart gaat wat betreft zijn internationale vrijwilligerswerk. De oprichting van kleinschalige mijnbouwondernemingen in Brazilië en Indonesië en de onderwijs- en werkgelegenheidsprojecten (in samenwerking met de gemeente Utrecht) in Suriname waarvoor hij onderscheiden is door het grootopperhoofd van de bosnegers: de Ndyuka Marrons. Jammers genoeg voor hem worden projecten voor het delven van opaal en tin in zijn Afrikaanse lievelingsland (het niet erkende) Somaliland gedwarsboemd door de dreigende burgeroorlog ter plaatse.

Alles bij elkaar leverde zijn bijdrage aan de wereld en Utrecht in het bijzonder hem recent nog een benoeming tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau op. Een onderscheiding waar hij 'apertrots' op is. „Heb ik nu alles gezegd wat ik nog wilde zeggen?” vraagt Ornstein zich peinzend af. En dan resoluut: „Misschien wil je nog een mooie quote. Een: *ave Utrecht, moriturus te salutat*. Ge-

groet Utrecht, hij die gaat sterven, groet u.” Aan zijn drie kinderen en vrouw Anna laat hij over hoe zijn uitvaart plaatsvindt. Zijn wens is dat het iets multicultureels wordt met vooral ook Surinaamse rituelen. Eén ding staat vast:

in de gang van zijn woning staat zijn grafsteen al klaar. Het is een fossiel, een versteend stuk boomstam van een meter hoog en zeker 300 miljoen jaar oud. Gevonden in Brazilië. „Daarom ben ik tegen crematie,” legt de geoloog uit. „Ik wil ook de kans krijgen een fossiel te worden. En met de verkalking op mijn oude dag ben ik al aardig op weg.”

'Ik wil ook de kans krijgen een fossiel te worden'

'Iedereen dacht dat ik gek was geworden, maar ik wilde Westbroek, net zoals hij mij, aftroeven'

'We hadden Nieuwegein en Bunnik moeten annexeren, dat was veel logischer geweest'

(advertentie)

KIDSPLAZA

Diddl Doe Dag

Woensdag 2 februari

13.00 - 17.00 uur

- Grote Diddl ruilbeurs
Inschrijven op het centrale plein vanaf 12:30
- Maak een Diddl fotolijstje
- Altijd prijs bij het Diddl-sjoelen
- Gratis op de foto met Maxi-Diddl
16:30 vertoing van Maxi-Diddl

Meedoen is gratis!

Winkelcentrum Cityplaza Nieuwegein! GRATIS PARKEREN!
Meer dan 120 winkels onder één dak! www.cityplaza.info

Vrouw hoort werkstraf eisen voor botsing

>ARNHEM
Tegen een 21-jarige vrouw uit Opeusden is bij de rechtbank in Arnhem een werkstraf geëist van tachtig uur plus een voorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid voor een halfjaar.

De vrouw is op 11 december 2003 op de Parallelweg in Opeusden met haar auto tegen de scooter gebotst van de Liendense Mariëtte de Wit. De Opeusdense zat die morgen rond half acht al een hele tijd achter een brommer op de weg die voor auto's maar vanuit één rich-

ting bereiden mag worden. Toen ze de ruimte kreeg in te halen, deed ze dit. Volgens haar zeggen, omdat ze zich wat opgejaagd voelde door een hele rij auto's achter zich. Tijdens het inhalen kwam ze in botsing met de Liendense, die haar tegemoetkwam. Die liep on-

(advertentie)

der meer een open beenbreuk op. Omdat die is gaan ontsteken, liep zij na een jaar nog altijd in krukken en verloor ze intussen haar baan.

Aangedaan
De Opeusdense was flink aangedaan door het ongeluk. Zij zegt zich zeer begaan te hebben gevoeld met het slachtoffer, haar diverse malen te hebben opgezocht, met bloemen en een fruitmand. Volgens officier van justitie Van Veen heeft de automobiliste een inschattingfout gemaakt en niet goed op de weg gelet. Omdat de

wrouw haar werk als kraamverzorgster niet kan uitoefenen zonder rijbewijs, hield hij daar in zijn eis rekening mee: als de vrouw de komende twee jaren geen fouten maakt, mag ze blijven rijden. Voor advocaat Klaassen ging dit nog te ver. Hij ergerde zich eraan dat er drie rechters aan de zaak te pas kwamen bij de meervoudige kamer en dat de zaak niet eind november, zoals gepland, was afgedaan door de politierechter. Hij pleitte ervoor de voorwaardelijke ontzegging te laten vallen en de zaak af te doen met een boete. Uitspraak op 11 februari.

Muzikanten uit en voor Parijsch

>CULEMBORG
Met muziek en muzikanten uit de eigen wijk onderlinge banden smeden in Parijsch op een positieve manier aan de stad presentatie, is de gedachte achter een muziekproject in de wijk Parijsch. Zes muzikanten hebben zich aangemeld, anderen blijven welkom. Het ensemble bestaat uit amateurs, maar staat onder de professionele leiding van Andrea Zierleyn. Vanaf half februari wordt er tien weken lang op woensdag gedurende anderhalf uur gerepeteerd. Rond mee zijn er twee optredens in de wijk of bij een evenement waar Parijsch mee te maken heeft. Informatie bij Claire

Vaessen, Buizerdstraat 10, telefoon 0345 510630
clairevaessen@planet.nl of Andrea Zierleyn 0345-642636
as@andreazierleyn.nl

(advertentie)

Ook het adres voor uw tuinonderhoud
ZIE:
www.kwekerijabbing.nl
Oudijkweg 38ab - Zeist
(nabij station Driebergen-Zeist)
0343 - 513741

Van incest verdachte inwoner van Varik 'heeft geen stoornis'

>ARNHEM
Het gedrag van een 51-jarige man uit Varik die wordt verdacht van incest met het dochtertje van

(advertentie)

zijn toenmalige partner uit Appelteren, valt niet met therapie te beïnvloeden. De man is, zeggen een psychiater en een psycholoog die hem onderzochten, op zichzelf gericht ('egocentrische en narcistische trekken') 'bijna doof en blind voor de gevoelens van anderen' en zijn getuigen is 'weinig ontwikkeld'. Als bewezen wordt wat hem ten laste wordt gelegd, het betasten en seksueel misbruiken van de

nu 22-jarige vrouw toen ze tussen de 10 en 12 jaar oud was, is hij daarvoor geheel toerekeningsvatbaar: hij heeft geen stoornis, menen de deskundigen. Volgens het slachtoffer heeft de man haar destijds wel een keer of twee per week betast, steeds als de moeder naar haar werk was. De man ontkent dat in alle toonaarden. De zaak stond voor de vierde keer op de rol van de rechtbank. De eerste keer, in maart vorig

jaar, kwam de man niet opdagen. De tweede keer, toen hij voor de zitting door de politie was opgehaald, bepaalde de rechtbank dat

(advertentie)

er een persoonlijkheidsonderzoek moest worden gedaan. Toen de zaak vervolgens zou worden afgehandeld, was de man met hartklachten overgebracht naar het ziekenhuis. Nu was hij er weer wel en hoorde hij de officier van justitie bij haar eis van achttien maanden cel blijven, die ze ook in april uitsprak. In tegenstelling tot toen, liet de man zich nu wel bijstaan door een advocaat. Zij vroeg vrij-

spraak. Volgens de advocate zit-ten er nogal wat tegenstrijdigheden in de verklaringen en zou het onderzoek er eenzijdig op gericht zijn de man zwart te maken. „Uiteindelijk komt het neer op haar woord tegen het zijne, alle anderen die iets zeggen, hebben het alleen van horen zeggen,” meende ze. De rechtbank doet over twee weken uitspraak.